

ERP-СИСТЕМИ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ: ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА

ЧЕРНЯК О. І.

доктор економічних наук

ЧОРНОУС Г. О.

кандидат економічних наук

РИБАЛЬЧЕНКО С. А.

Київ

У сучасних умовах конкурентоспроможність закладу освіти визначається його готовністю до постійного і неперервного інноваційного процесу, заснованого на використанні існуючих і генерації нових знань.

Серед висококваліфікованих кадрів можна виділити випускників ВНЗ, які практично повністю підготовані до виконання фахових завдань. Саме на них робиться ставка для забезпечення конкурентоспроможності на міжнародному ринку трудових ресурсів і успіху в сучасному міжнародному діловому середовищі. Поеднання теоретичного і практичного навчання, вільне володіння передовими інформаційними технологіями сприяють набуттю та вдосконаленню навичок роботи в команді та критичного мислення, що так необхідні в умовах сучасного світу. У зв'язку з цим перед закладами освіти відкривається нова можливість – пропонувати навчальні програми, орієнтовані на побудову кар'єри. При цьому важливими є питання практичної взаємодії освіти, бізнесу і промисловості. Показовою в цьому плані є програма співробітництва з ВНЗ SAP UNIVERSITY ALLIANCES – «Університетський альянс SAP» [1]. Вона надає нові конкурентні переваги для університетів світу.

SAP – одна з найпотужніших в світі компаній-постачальників програмних рішень для управління бізнесом, більше двох десятиліть надає підтримку закладам освіти. Програма «Університетський альянс SAP» спрямована на взаємодію зі світовими університетською та науковою спільнотами з метою накопичення і розповсюдження інтелектуального потенціалу. У межах цієї програми компанія SAP надає свій комплект програмних рішень більше 700 університетам в 36 країнах світу для використання в таких сферах, як управління бізнесом, інформаційні технології, комп'ютерні науки та інженерно-конструкторські роботи. Студенти цих університетів (щорічно більше 150 000 студентів беруть участь у курсах при підтримці рішень SAP) використовують те саме програмне забезпечення, що і клієнти SAP по всьому світу.

Програма «Університетський альянс» підтримує навчальний процес з цілої низки дисциплін, серед яких облік і звітність, фінанси, організаційне управління, управління операціями, логістика, маркетинг, бізнес-стратегії, інформаційні системи тощо. Крім того, вона

пропонує інтегрований навчальний план – новітній підхід, орієнтований на бізнес-процеси та міжнародну інтеграцію і співробітництво. Завдяки підтримці SAP університети-учасники програми мають можливість підготувати досвідчених спеціалістів зі знанням ринку, які можуть краще розуміти і застосовувати знання і навички в сучасній світовій економіці.

Важливим є те, що з'являється можливість інтегрувати дисципліни навчального плану. Така інтеграція передбачає, наприклад, вивчення і використання відповідних можливостей SAP ERP у межах низки курсів, а саме: організація виробництва, фінанси підприємств, планування діяльності підприємств, корпоративне управління, контролінг, логістика, облік. Студенти відчують безпосередню інтеграцію між навчальними курсами, виконуючи різнопланові практичні завдання для певної віртуальної корпорації. Відповідні навчальні дисципліни можна об'єднати в блок «Управління ресурсами підприємства в SAP ERP».

Блок дисциплін «Побудова ефективних систем управління в SAP» представлений курсами стратегічного управління, фінансового та кадрового менеджменту; вони викладаються на більшості економічних спеціальностей магістратури і безпосередньо підтримуються програмними рішеннями SAP.

Нові переваги і можливості привели до активного інтересу до програми в країнах СНД. У Росію «Університетський альянс» прийшов в 2004 році, нині програма охоплює більше 30 університетів, серед яких Московський державний університет імені М. В. Ломоносова, Російська економічна академія імені Г. В. Плеханова, інші провідні ВНЗ. В Україні першим проєкт стартував у 2007 році в Національному технічному університеті України «КПІ». Останні два роки продемонстрували активізацію процесів приєднання українських університетів до програми «Університетський альянс SAP», йдеться про Донецький державний університет управління, Український науковий центр розвитку інформаційних технологій Міністерства освіти і науки України. Київський національний університет імені Тараса Шевченка став учасником програми «Університетський альянс SAP» у серпні 2009 року.

Як було зазначено, ринок освітніх послуг стає все більш конкурентним та інтегрованим з галузевими ринками. Конкурентний стан на ринку програмного забезпечення неодмінно впливає на напрями розвитку освітніх програм та освітніх послуг. Для об'єктивності дослідження наведемо характеристику і порівняння позицій основних розробників ERP-систем та їх субститутів.

Корпорація Майкрософт – багатонаціональна корпорація комп'ютерних технологій із продажами в 39 790 млн дол. і 71 553 працівниками в 102 країнах світу, є найбільшою в світі компанією – виробником програм-

ного забезпечення [2]. Розроблена нею ERP-система має назву Microsoft Dynamics. Програмні рішення Microsoft Dynamics використовують понад 300 тисяч клієнтів у всьому світі. Міжнародна мережа продажів складається з більш ніж 9000 партнерів у 132 країнах світу. Понад 100 клієнтів в Україні використовують рішення Microsoft Dynamics для управління бізнес-процесами своїх підприємств. Потрібно зазначити, що в загальній структурі продажів компанії частка ERP-систем Microsoft Dynamics не перевищує 10%, тобто це не є профільним ринком для Microsoft. Пройти навчання та отримати відповідну сертифікацію можна в сертифікованих навчальних центрах Microsoft.

IBM – транснаціональна корпорація, що спеціалізується на комп'ютерних технологіях. Це одна з небагатьох компаній у сфері інформаційних технологій, історія якої починається з 19 століття. IBM виробляє та продає апаратне та програмне забезпечення, послуги (хостинг, консалтинг) у сферах від мейнфреймів до нанотехнологій [3]. Враховуючи штат у 386 558 співробітників по всьому світу та дохід у 98,8 млрд дол., IBM є найбільшою компанією в галузі інформаційних технологій у світі. IBM має інженерів та консультантів у більш ніж 170 країнах світу. Проте, ринок ERP-систем не є профільним для компанії, а тому повноцінної ERP-системи, як такої, не розроблено.

Oracle Corporation – одна з найбільших світових компаній-розробників систем управління базами даних, інструментів для розробки баз даних, а також ERP-систем [4]. Флагманським і найбільш відомим продуктом є СУБД Oracle. Компанія також надає ряд інструментів для розробки баз даних і систем середнього рівня програмного забезпечення, ERP-систем, CRM-систем та SCM-систем. Компанія Oracle є основним профільним конкурентом SAP, так як ринок ERP-систем є профільним для обох корпорацій. На ринку СНД лідерські позиції посідає компанія SAP (46% ринку), як і загалом на світовому, але з меншою перевагою.

Фірма «1С» – російська компанія, що спеціалізується на дистрибуції, підтримці і розробці комп'ютерних програм і баз даних ділового та домашнього призначення [5]. Найбільш відомою програмою є система «1С:Підприємство». Компанію не можна розглядати як розробника ERP-системи, вона є розробником ERP-рішень. «1С», розуміючи важливість взаємодії освітньої сфери і бізнес-середовища, пропонує низку варіантів співробітництва навчальних закладів зі своїми Центрами сертифікованого навчання [6].

Результати проведеного огляду та аналізу відображені в *табл. 1*, вони пересвідчують перспективність співпраці університетів з компанією SAP, яка дає можливість отримати доступ до дорогого програмного забезпечення (\$5000 – \$50 000) в рамках програми «Університетський альянс SAP».

Досвід Київського національного університету імені Тараса Шевченка показує, що алгоритм співпраці в рамках програми «Університетський альянс SAP» є достатньо прозорим. До програми має можливість долучитись будь-який ВНЗ, в якому викладаються курси, пов'язані з інформаційними системами в економіці [7]. Приєднання ВНЗ до Альянсу фіксується угодою, яка в більшості випадків є трьохсторонньою. Третьою стороною, як правило, виступає компанія-партнер, що є дистриб'ютором продуктів SAP в регіоні. І саме ця компанія бере на себе фінансові затрати, оскільки зацікавлена у підготовці кваліфікованих кадрів і популяризації системи. Шлях трьохсторонньої угоди є оптимальним, оскільки позбавляє університет від сплати значної суми коштів і підвищує інтеграцію між виробничою та академічною сферами.

Доступ до системи SAP ERP дає змогу вдосконалювати методи та якість викладання і при цьому рухатись в напрямку створення сертифікаційного центру SAP. Необхідною умовою створення такого сертифікаційного центру в ВНЗ є наявність мінімум двох викладачів, сертифікованих за курсом «TERP10: SAP ERP – Інтеграція бізнес-процесів» (TERP10). Утворення центру в межах ВНЗ відкриває можливість проведення навчання з подальшою сертифікацією власних студентів з уніфікованого курсу TERP10. Студенти отримують сертифікати міжнародного зразка, акредитовані компанією SAP; при цьому вони навчаються розуміти принципи взаємодії основних інтеграційних бізнес-процесів у рамках SAP ERP в таких сферах: Закупівля, Виробництво, Планування, Управління проектами, Продажі, Сервісне обслуговування клієнтів, Управління основними засобами підприємства, Фінанси, Управління людським капіталом та Аналітика.

Робота сертифікаційного центру SAP в університеті забезпечить зростання професійної компетенції студентів. Слухачі програмних навчальних курсів та успішно сертифіковані по курсу TERP10 студенти отримують конкурентні переваги на ринку праці, а саме, компанії – користувачі рішень SAP і партне-

Таблиця 1

Порівняльна характеристика компаній ринку ERP-систем

Показник	Microsoft	IBM	Oracle	SAP	1С
Поширення, країни	102	170	145	120	24
Капіталізація, млрд дол.	226	310	169	200	0,4
Наявність повноцінної ERP-системи	+	-	+	+	-
Наявність сертифікаційних центрів	+	+	+	+	+
Офіційний зв'язок сертифікаційних центрів з академічною сферою	-	-	-	+	+
Позиції на ринку ERP-систем	середні	слабкі	сильні	сильні	слабкі

ри SAP в Україні та світі першочергово залучатимуть до своїх проектів випускників із знанням програмних продуктів SAP; сертифіковані спеціалісти зможуть претендувати на вищу початкову оплату праці (+30%); немає жодних регіональних обмежень щодо застосування отриманих знань.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка у січні 2011 року успішно пройшов акредитацію по програмах SAP і отримав статус Регіонального сертифікаційного центру SAP (першого в ВНЗ України), що, у свою чергу, відкриває нові можливості та перспективи: тепер університет має право проводити навчальні курси TERP10 для студентів усіх ВНЗ м. Києва, більш широко використовувати програмні рішення SAP. Приклад Київського університету доцільно наслідувати іншим навчальним закладам України. Такий трансфер технологій навчання в ВНЗ України дозволить їм готувати спеціалістів із сучасного менеджменту міжнародного рівня, що стане важливим елементом забезпечення конкурентоспроможності українських закладів освіти в системі інтегрованої освіти. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Программа сотрудничества с вузами SAP UNIVERSITY ALLIANCES –«УНИВЕРСИТЕТСКИЙ АЛЪЯНС» [Електронний ресурс] // SAP AG – Режим доступу: http://www.sap.com/cis/about/uni_alliance/uni_alliance.pdf
2. About Microsoft [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.microsoft.com/about/en/us/default.aspx>
3. Про компанію IBM [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ibm.com/ibm/ua/uk/>
4. О компании Oracle [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.oracle.com/ru/corporate/index.html>
5. Фирма 1С [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.1c.ru/rus/firm1c/firm1c.htm>
6. Конференція «Нові інформаційні технології в освіті» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://univ.kiev.ua/ua/news/2478/>
7. Порядок подключения к SAP и организации преподавания SAP в ВУЗе [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.acc-sap.ru/images/stories/Uni_Alliance/UA%20SAP%20Education.pdf